Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я

Н А Р О Д Н О С Ъ Б Р А Н И Е

Проект

З А К О Н

за изменение и допълнение на Наказателния кодекс

(Обн., ДВ, бр. 26 от 1968 г.; попр., бр. 29 от 1968 г.; изм. и доп., бр. 92 от 1969 г., бр. 26 и 27 от 1973 г., бр. 89 от 1974 г., бр. 95 от 1975 г., бр. 3 от 1977 г., бр. 54 от 1978 г., бр. 89 от 1979 г., бр. 28 от 1982 г.; попр., бр. 31 от 1982 г.; изм. и доп., бр. 44 от 1984 г., бр. 41 и 79 от 1985 г.; попр., бр. 80 от 1985 г.; изм. и доп., бр. 89 от 1986 г.; попр., бр. 90 от 1986 г.; изм. и доп., бр. 37, 91 и 99 от 1989 г., бр. 10, 31 и 81 от 1990 г., бр. 1 и 86 от 1991 г.; попр., бр. 90 от 1991 г.; изм. и доп., бр. 105 от 1991 г., бр. 54 от 1992 г., бр. 10 от 1993 г., бр. 50 от 1995 г.; Решение № 19 на Конституционния съд от 1995 г. - бр. 97 от 1995 г.; изм. и доп., бр. 102 от 1995 г., бр. 107 от 1996 г., бр. 62 и 85 от 1997 г.; Решение № 19 на Конституционния съд от 1997 г. - бр. 120 от 1997 г.; изм. и доп., бр. 83, 85, 132, 133 и 153 от 1998 г., бр. 7, 51 и 81 от 1999 г., бр. 21 и 51 от 2000 г.; Решение № 14 на Конституционния съд от 2000 г. - бр. 98 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 41 и 101 от 2001 г., бр. 45 и 92 от 2002 г., бр. 26 и 103 от 2004 г., бр. 24, 43, 76, 86 и 88 от 2005 г., бр. 59, 75 и 102 от 2006 г., бр. 38, 57, 64, 85, 89 и 94 от 2007 г, бр. 19, 67 и 102 от 2008 г., бр. 12, 23, 27, 32, 47, 80, 93 и 102 от 2009 г., бр. 26 и 32 от 2010 г., бр. 33 и 60 от 2011 г., бр. 19, 20 и 60 от 2012 г., бр. 17, 61 и 84 от 2013 г. и бр. 19 и 53 от 2014 г.)

§ 1. В чл. 16а се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Не е виновно извършено деянието, което е осъществено от непълнолетно лице, пострадало от престъпление по чл. 155, 156, 158а и чл. 188, ал. 2, или от непълнолетно лице, използвано за създаването на порнографски материал, когато е било принудено да го осъществи в пряка връзка с това му качество.”

§ 2. В чл. 93 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 15 се създава буква „г”:

„г) функции на арбитър, възложени в съответствие със закона на чужда държава;”.

2. Точка 28 се изменя така:

„28. „Порнографски материал" е изготвен по какъвто и да е начин, неприличен, неприемлив или несъвместим с обществения морал материал, чието съдържание изобразява реално или симулирано блудствено действие, съвкупление, полово сношение, включително содомия, мастурбация, сексуален садизъм или мазохизъм, както и похотливо показване на половите органи на лице;”.

3. Създават се т. 29-31:

„29. „Порнографско представление” е представяне на живо или в реално време пред другиго на похотливо показване на половите органи на дете или на участието на дете в реално или симулирано блудствено действие, съвкупление, полово сношение, включително содомия, мастурбация, сексуален садизъм или мазохизъм;

30. „Големи размери“ са тези, при които паричната равностойност на предмета на престъплението или на причинената вреда е не по-малко от седемдесет минимални работни заплати към момента на извършване на деянието;

31. „Особено големи размери“ са тези, при които паричната равностойност на предмета на престъплението или на причинената вреда е не по-малко от сто и четиридесет минимални работни заплати към момента на извършване на деянието.“

§ 3. В чл. 108а ал. 2 се изменя така:

„(2) Който пряко или косвено събира или предоставя финансови или други средства по какъвто и да е начин, като знае или предполага, че те ще бъдат използвани изцяло или частично:

1. за извършване на деяние по ал. 1;

2. от организация или група, която си поставя за цел извършване на деяние по ал. 1 или 3;

3. от лице, извършило деяние по ал. 1,

се наказва с лишаване от свобода от три до дванадесет години.“

§ 4. В чл. 149 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 2 се изменя така:

„(2) За блудство наказанието е лишаване от свобода от две до осем години, когато е извършено:

1. чрез употреба на сила или заплашване;

2. чрез привеждане на пострадалия в безпомощно състояние;

3. чрез използване на безпомощното състояние на пострадалия;

4. чрез използване на положение на зависимост или надзор;

5. по отношение на лице, ненавършило 14-годишна възраст, което се занимава с проституция.“

2. В ал. 4 се създава нова т. 2:

„2. ако е извършено по отношение на лице, което не разбира свойството или значението на извършеното;”.

§ 5. В чл. 150 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 2:

„(2) Наказанието по ал. 1 се налага и на онзи, който извърши деянието по ал. 1 по отношение на непълнолетно лице, което се занимава с проституция.”

2. Досегашната ал. 2 става ал. 3 и в нея думите „В особено тежки случаи” се заменят с „Когато деянието по ал. 1 е извършено по отношение на лице, което не разбира свойството или значението на извършеното, или деянието представлява особено тежък случай” и се поставя запетая.

§ 6. В чл. 151 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 2:

„(2) Когато деянието по ал. 1 е извършено:

1. чрез използване на положение на зависимост или надзор;

2. по отношение на лице, ненавършило 14-годишна възраст, което се занимава с проституция;

3. от две или повече лица,

наказанието е лишаване от свобода от две до осем години.”

2. Досегашните ал. 2 и 3 стават съответно ал. 3 и 4.

§ 7. В чл. 152, ал. 2 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова т. 2:

„2. ако изнасилената не е навършила 18-годишна възраст и се занимава с проституция;”.

2. Досегашните т. 2 и 3 стават съответно т. 3 и 4.

§ 8. В чл. 154а се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1 и в нея думите „като даде или обещае облага” и запетаите пред и след тях се заличават.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Когато деянието по ал. 1 е извършено повторно или от две или повече лица, наказанието е лишаване от свобода от една до пет години.“

§ 9. Член 155а се изменя така:

„Чл. 155а. (1) Който чрез информационна или съобщителна технология или по друг начин предоставя или събира информация за лице, ненавършило 18-годишна възраст, за да се установи контакт с него за извършване на блудствено действие, съвкупление, полово сношение, проституция, за създаване на порнографски материал или за участие в порнографско представление, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години и с глоба от пет хиляди до десет хиляди лева.

(2) Наказанието по ал. 1 се налага и на онзи, който чрез информационна или съобщителна технология или по друг начин установи контакт с лице, ненавършило 14-годишна възраст, с цел извършване на блудствено действие, съвкупление, полово сношение, за създаване на порнографски материал или за участие в порнографско представление.”

§ 10. В чл. 155б се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1 и в нея думите „лишаване от свобода до три години или с пробация” се заменят с „лишаване от свобода до пет години”.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Когато деянието по ал. 1 е извършено:

1. чрез употреба на сила или заплашване;

2. чрез използване на положение на зависимост или надзор;

3. от две или повече лица, сговорили се предварително;

4. повторно,

наказанието е лишаване от свобода от две до десет години.”

§ 11. Създава се чл. 155в:

„Чл. 155в. Който чрез употреба на сила или заплашване, или чрез използване на положение на зависимост или надзор склонява непълнолетно лице да участва в действително, виртуално или симулирано блудствено действие, съвкупление, полово сношение, включително содомия, мастурбация, сексуален садизъм или мазохизъм, както и за похотливо показване на човешки полови органи, се наказва с лишаване от свобода до пет години.“

§ 12. Член 157 се изменя така:

„Чл. 157. (1) Който извърши полово сношение или действия на полово удовлетворение с лице от същия пол, като употреби за това сила или заплашване или използва положение на зависимост или надзор, както и с лице, лишено от възможност за самоотбрана, се наказва с лишаване от свобода от две до осем години.

(2) Когато деянието по ал. 1 е извършено по отношение на непълнолетно лице, което се занимава с проституция, наказанието е лишаване от свобода от три до десет години.

(3) Когато деянието по ал. 1 е извършено по отношение на лице, ненавършило 14-годишна възраст, наказанието е лишаване от свобода от три до дванадесет години.

(4) Който извърши полово сношение или действия на полово удовлетворение с лице от същия пол, ненавършило 14-годишна възраст, се наказва с лишаване от свобода от две до шест години.

(5) Когато деянието по ал. 4 е извършено по отношение на лице, ненавършило 14-годишна възраст, което се занимава с проституция, наказанието е от две до осем години.

(6) Който извърши полово сношение или действия на полово удовлетворение с лице от същия пол, навършило 14-годишна възраст, което не разбира свойството или значението на извършеното, се наказва с лишаване от свобода от две до шест години.

(7) Когато деянието по ал. 1-6 представлява особено тежък случай, наказанието е лишаване от свобода от пет до двадесет години.”

§ 13. Член 158а се изменя така:

„Чл. 158а. (1) Който по какъвто и да е начин набира, подпомага или използва лице, ненавършило 18-годишна възраст, или група от такива лица да участва в порнографско представление, се наказва с лишаване от свобода до шест години.

(2) Който принуждава лице, ненавършило 18-годишна възраст, или група от такива лица да участва в порнографско представление, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години.

(3) Когато деянието по ал. 1 или 2 е извършено по отношение на лице, ненавършило 14-годишна възраст, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години.

(4) Когато от деянието е получена имотна облага, наказанието е:

1. в случаите по ал. 1 или 2 - лишаване от свобода от две до осем години и глоба от десет хиляди до двадесет хиляди лева;

2. в случаите по ал. 3 - лишаване от свобода от три до десет години и глоба от двадесет хиляди до петдесет хиляди лева.

(5) Който наблюдава порнографско представление, в което участва лице, ненавършило 18-годишна възраст, се наказва с лишаване от свобода до три години."

§ 14. Създава се чл. 158б:

„Чл. 158б. За престъпление по чл. 149-157 или чл. 158а съдът може да наложи и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 6 или 7."

§ 15. В чл. 159 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 думата „интернет" се заменя с „информационна или съобщителна технология".

2. Алинея 4 се изменя така:

„(4) За деянието по ал. 1-3 наказанието е лишаване от свобода до шест години и глоба до осем хиляди лева, когато:

1. за създаването на порнографския материал е използвано лице, ненавършило 18-годишна възраст, или лице, което изглежда като такова;

2. за създаването на порнографския материал е използвано лице, което не разбира свойството или значението на извършеното;

3. е извършено от две или повече лица;

4. е извършено повторно."

3. В ал. 6 думите „компютърна система" се заменят с „информационна или съобщителна технология" и думите „или глоба" се заменят с „и с глоба".

4. Създава се нова ал. 7:

„(7) Наказанието по ал. 6 се налага и на онзи, който чрез информационна или съобщителна технология съзнателно осъществи достъп до порнографски материал, за създаването на който е използвано лице, ненавършило 18-годишна възраст, или лице, което изглежда като такова."

5. Създава се ал. 8:

„(8) В случаите по ал. 1-7 съдът може да наложи и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 6 или 7."

6. Досегашната ал. 7 става ал. 9.

§ 16. Член 188 се изменя така:

„Чл. 188. (1) Който склонява лице, ненавършило 18-годишна възраст, към извършване на престъпление чрез принуда или чрез използване на положение на зависимост или надзор, се наказва с лишаване от свобода до пет години.

(2) Наказанието по ал. 1 се налага и на онзи, който склонява лице, ненавършило 18-годишна възраст, към проституция чрез принуда или чрез използване на положение на зависимост или надзор.

(3) Когато от деянието по ал. 1 или 2 са настъпили вредни последици за физическото, душевното или моралното развитие на пострадалия, когато деянието не представлява по-тежко престъпление, наказанието е лишаване от свобода от една до шест години и обществено порицание.

(4) Когато деянието по ал. 2 е извършено по отношение на лице, ненавършило 14-годишна възраст, наказанието е лишаване от свобода от една до десет години.

(5) В случаите по ал. 1-4 съдът може да наложи и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 6 или 7.”

§ 17. В чл. 251 ал. 1 се изменя така:

„(1) Който не изпълни задължение за деклариране на парични средства, благородни метали, скъпоценни камъни и изделия със и от тях, пренасяни през границата на страната, когато тя се явява външна граница на Европейския съюз, и стойността на предмета на престъпление е в особено големи размери, се наказва с лишаване от свобода до шест години или с глоба в размер на двойната сума на предмета на престъплението.“

§ 18. Член 303 се отменя.

§ 19. Създава се чл. 304в:

„Чл. 304в. Наказанията по предходните членове на тази глава се налагат и когато със съгласие на длъжностното лице, чуждото длъжностно лице или лицето, което твърди, че може да упражни влияние, дарът или облагата са предложени, обещани или дадени другиму.”

Допълнителна разпоредба

§ 20. Този закон въвежда Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация на деца, както и с детската порнография и за замяна на Рамково решение 2004/68/ПВР на Съвета.

Заключителна разпоредба

§ 21. Този закон влиза в сила петнадесет дни след обнародването му в „Държавен вестник“.

Законът е приет от 43-ото Народно събрание на …….…..… 2014 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

(Цецка Цачева)

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс

С предложения проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс (ЗИД на НК) се цели:

- Въвеждане в националното законодателство на разпоредбите на Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация на деца, както и с детската порнография и за замяна на Рамково решение 2004/68/ПВР на Съвета, наричана по-нататък „Директива 2011/92/ЕС" или „Директивата". Срокът за транспониране на Директива 2011/92/ЕС, определен в чл. 27, параграф 1, е 18 декември 2013 г., като за правилното и пълно транспониране на директивата е необходимо изменение на Наказателния кодекс (НК);

- Изпълнение на препоръка на Комитета на експертите за оценка на мерките срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма (МОНИВАЛ) към Съвета на Европа, отправена на Република България с Оценителния доклад за страната ни в рамките на Третия кръг за оценка, за привеждане в съответствие с международните стандарти на престъплението „финансиране на тероризъм";

- Привеждане на НК в съответствие със задълженията по Допълнителния протокол към Наказателната конвенция на Съвета на Европа относно корупцията и към наказване на активния подкуп и търговията с влияние и в случаите, когато облагата е предназначена за трето лице, съобразно изискванията на международните антикорупционни конвенции, ратифицирани от Република България;

- Следващата предлагана промяна произтича от стартирала процедура за нарушение № 2012/2085 по описа на Европейската комисия във връзка с неизпълнение от страна на Република България на чл. 63 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), което е първият етап на досъдебната фаза на процедурата по чл. 258 от ДФЕС. Процедурата е свързана с чл. 251 от Наказателния кодекс, който определя наказателната отговорност при нарушение на режима на сделките, вноса, износа или други действия с валутни ценности или задълженията за тяхното деклариране и прилагането на предвидените в закона санкции, когато предметът на престъплението е в „особено големи размери" - неопределено в закона понятие, което е източник на правна несигурност.

Въпреки разнородния характер на материята, която се урежда, посочените по-горе предложения са обединени в един законопроект, за да не се предизвиква поредица от изменителни закони за един и същ акт в близки периоди от време. Следва да се има предвид, че там, където се предлагат изменения на действащи норми от Наказателния кодекс, предложените редакции

в законопроекта са към разширяване на приложното им поле. Поради това не би следвало да имат за последица прекратяване на висящи наказателни производства.

I. Първата група предложения - § 1, § 2, т. 2 и 3, § 4-16 и § 20 от законопроекта, са изготвени в изпълнение на задълженията на Република България като държава - членка на Европейския съюз (ЕС), да въведе в българското законодателство изискванията на Директива 2011/92/ЕС *(със срок за транспониране до 18 декември 2013 г.)*. Противодействието и наказателното преследване на сексуалното насилие и на сексуалната експлоатация на деца, както и детската порнография несъмнено са част от борбата с тежката и с организираната престъпност и са приоритет на всяка наказателна политика. Във връзка с това е необходимо в националното ни законодателство да бъдат въведени и впоследствие прилагани всички релевантни международноправни и европейски стандарти, които имат за цел повишаване ефективността на превенцията и борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация на деца, както и с детската порнография, включително разпоредбите на Директива 2011/92/ЕС.

Директива 2011/92/ЕС установява минимални правила за определянето на престъпленията и наказанията в областта на сексуалното насилие и сексуалната експлоатация на деца, детската порнография и установяването на контакт с деца за сексуални цели. С Директивата също така се въвеждат разпоредби с цел засилване на превенцията по отношение на тези престъпления и укрепване защитата на жертвите от тях. Така Директивата включва в съдържанието си разпоредби относно: дефиниции на понятията детска порнография, детска проституция и порнографско представление *(чл. 2)*; дефиниране на: престъпленията, свързани със сексуално насилие *(чл. 3)*, престъпленията, свързани със сексуална експлоатация *(чл. 4)*; престъпленията, свързани с детска порнография *(чл. 5)*; престъпленията, свързани с установяване на контакт с деца за сексуални цели *(чл. 6)*; необходимостта от криминализиране на опита и съучастието при извършването им *(чл. 7)*; сексуални действия по взаимно съгласие *(чл. 8)*; лишаване от право на упражняване на професия или дейност при постановена присъда *(чл. 10)*; мерки за конфискация и отнемане на средствата и облагите *(чл. 11)*; отговорност и санкции за юридическите лица *(чл. 12 и 13)*; отказ от наказателно преследване и неприлагане на наказание към жертвата *(чл. 14)*; конкретни разпоредби относно разследването, наказателното преследване и мерките за защита на децата - жертви в хода на различните етапи на наказателния процес *(чл. 15, 16, 18 и 20)*; необходимостта от обезщетяване на претърпените от пострадалите вреди и мерки за превенция на сексуалното насилие и на сексуалната експлоатация на деца, както и на детската порнография *(чл. 19, 21, 22, 23, 24 и 25)*. Членове 3, 4, 5 и 6 от Директивата установяват също и конкретни изисквания към държавите членки относно размера на наказанието „лишаване от свобода”, както и в

чл. 9 се установяват квалифицирани състави на различните престъпни посегателства срещу деца.

Наказателното законодателство на Република България в частта относно борбата със сексуалното насилие и сексуалната експлоатация на деца е приведено единствено в съответствие с Конвенцията на Съвета на Европа за закрила на децата срещу сексуална експлоатация и сексуално насилие *(ратифицирана със закон от 41-ото Народно събрание на 2 ноември 2011 г. – ДВ, бр. 90 от 2011 г., издадена от Министерството на правосъдието – ДВ, бр. 33 от 2012 г., в сила за Република България от 1 април 2012 г.), наричана по-нататък „Конвенцията”*. Затова с предложения проект на ЗИД на НК се въвеждат само онези правила, с които Директивата надгражда стандартите на Конвенцията в тази област.

С § 1 от законопроекта се предлага изменение и допълнение на чл. 16а, като със създаването на новата ал. 2 се въвежда изискването на чл. 14 от Директивата, за да се гарантира принципът *„да се освобождават от наказателна отговорност или да не се налагат наказания на деца – жертви на сексуално насилие и сексуална експлоатация, заради участието им в престъпните дейности, които са били принудени да извършат като пряка последица*“ от това им качество – т.е. от подлагането им на някое от действията, посочени в член 4, параграфи 2, 3, 5 и 6 и член 5, параграф 6 от Директивата. Предвид изискването отказът от наказателно преследване или от налагане на наказания по отношение на жертвата да бъде в съответствие с основните принципи на съответната национална правна система на държавата членка, материята, която е предмет на уреждане, се предлага да бъде уредена в чл. 16а с нова ал. 2, тъй като се отнася пряко към хипотезата, при която се въвежда изключващо вината обстоятелство. Предложената редакция на чл. 16а, ал. 2 е в пълно съответствие с принципа, установен с чл. 16а от сега действащия Наказателен кодекс (НК) *(посредством който е въведено аналогично задължение, произтичащо от чл. 8 от Директива 2011/36/ЕС за борба с трафика на хора)*. Следва да се отбележи, че въвеждането на това изключващо вината обстоятелство няма да доведе до отпадане на наказателната отговорност за извършеното деяние от неговия посредствен извършител, който е въздействал чрез принуда по отношение на деца, пострадали от престъпления по чл. 158а, 155, 156 и чл. 188, ал. 2, или деца, използвани за направата на порнографски материали.

С § 2, т. 2 и 3 се предлага изменение и допълнение на чл. 93, като се изменя т. 28 „Порнографски материал“ и се създава нова т. 29 „Порнографско представление“. Тези промени са пряко свързани с транспонирането на Директива 2011/92/ЕС. По този начин се дава легално определение на порнографски материал в пълно съответствие с чл. 2, буква „в” от

Директивата, както и се въвежда определение за „порнографско представление“ съобразно чл. 2, буква „д” от същата.

С § 4 се предлагат изменение и допълнение на чл. 149, ал. 2 (която придобива нова редакция), породени от необходимостта да бъде въведено изискването на чл. 4, параграф 7 от Директивата – когато блудството е извършено по отношение на лице, ненавършило 14-годишна възраст, което се занимава с проституция. На следващо място, със създаването на нова т. 2 в ал. 4 се въвежда една от хипотезите на квалифициращото обстоятелство на чл. 9, буква „а“ от Директивата, а именно случаите, когато престъплението е извършено спрямо дете в особено уязвимо положение – което не разбира свойството или значението на извършеното.

С § 5 в чл. 150 се предлага създаването на нова ал. 2 (в съответствие с чл. 4, т. 7 от Директивата), за да се обхванат случаите, при които пострадалите са непълнолетни лица, занимаващи се с проституция. Също така се предлага нова редакция на сега действащата ал. 2, която в законопроекта става ал. 3, като текстът е съобразен с чл. 3, параграф 5 „ii” от Директивата.

С § 6 в чл. 151 се предлага създаването на нова ал. 2 (т. 3), с която се въвежда като квалифициращо обстоятелството на чл. 9, буква „в“ от Директивата, когато деянието е извършено от две или повече лица. С новата ал. 2 (т. 2) се въвежда и изискването на чл. 4, параграф 7 от Директивата. Съобразно се предлага и определяне на съответния размер на наказанието на извършителите.

С § 7 от законопроекта в съответствие с чл. 4, параграф 7 от Директивата се предлага допълнение на ал. 2 в чл. 152, като се създава нова т. 2, с която се допълва наказването, когато изнасилената не е навършила осемнадесет години и се намира в условията на проституция. Във връзка с изменението е предложено и досегашните т. 2 и 3 да станат съответно т. 3 и 4.

С § 8 се предлага изменение и допълнение на чл. 154а, като текстът на ал. 1 се редактира в съответствие с чл. 4, параграф 7 от Директивата. Инкриминира се извършването на сексуално действие с дете *(блудствени действия или съвкупления)* в условията на проституция, като отпада изискването за даване или обещаване на облага на пострадалия, каквото е и изричното изискване на Директивата. Създава се и нова ал. 2, с която се въвеждат квалифициращите обстоятелства по чл. 9, букви „в“ и „д“ от Директивата, т.е. в случаите, когато деянието е извършено повторно или престъплението е извършено от две или повече лица. Предложен е и съответният размер на наказанието.

С § 9 се предлага изменение на чл. 155а в съответствие с чл. 6, параграф 1 от Директивата, като с ал. 2 се инкриминира установяването на контакт с лице, навършило 14-годишна възраст, с цел извършване на блудствено действие,

съвкупление, полово сношение, за създаване на порнографски материал или за участие в порнографско представление. На следващо място се прецизира редакцията на сега действащата ал. 1 на чл. 155а, включително с оглед разграничаването ѝ с деянието по новата ал. 2, както и предвид необходимостта от криминализиране на всички случаи на събиране или предоставяне от извършителя на информация за лице, ненавършило 18-годишна възраст, за да се установи контакт с него за извършване на блудствено действие, съвкупление, полово сношение, проституция, за създаване на порнографски материал или за участие в порнографско представление. Предложено е съответното наказание, като се предвижда минимален и максимален срок на наказанието с оглед на конкретната тежест на деянието.

С § 10 се прави изменение и допълнение в чл. 155б в съответствие с чл. 3, параграфи 2 и 3 от Директивата, както и с оглед на необходимостта от въвеждане на някои от предвидените в чл. 9 от Директивата квалифициращи обстоятелства - тези по букви „а", „б", „в" и „д". Досегашният текст става ал. 1, инкриминираща склоняването на дете под 14-годишна възраст да участва или да наблюдава действителни, виртуални или симулирани сексуални действия, като се предлага увеличаване на размера на наказанието и премахване на възможността за налагане на наказание „пробация" – в съответствие с предвидените в чл. 3, параграфи 2 и 3 размери на наказанията за това престъпление. Създава се нова ал. 2, инкриминираща извършването на деянието по ал. 1 чрез употреба на сила или заплашване, или чрез използване на положение на зависимост или надзор, от две или повече лица, сговорили се предварително, или когато деянието е извършено повторно *(предвид изискването на чл. 9, букви „а", „б", „в" и „д" от Директивата)*.

С § 11 се създава нов чл. 155в в съответствие с чл. 3, параграф 6 от Директивата, уреждащ хипотезата на склоняване на непълнолетно лице чрез употреба на сила или заплашване, или чрез използване на положение на зависимост или надзор, да участва в действително, виртуално или симулирано сексуално действие.

С § 12 се изменя чл. 157, инкриминиращ престъпни сексуални действия между лица от същия пол, в съответствие с изискванията на чл. 4, параграф 7 и чл. 9, букви „в" - „е" от Директивата.

С § 13 се изменя чл. 158а, така че да въвежда по-прецизно и пълно изискванията на чл. 4, параграфи 2 и 3 от Директивата, предвиждащ наказателна отговорност за случаите на: набиране, подпомагане или използване на лице, ненавършило 18-годишна възраст, или група от такива лица да участва в порнографско представление; принуждаване на лице, ненавършило 18-годишна възраст, или група от такива лица да участва в порнографско представление; извършването на предходните деяния по отношение на лице, ненавършило 14-годишна възраст, както и

на случаите, когато от горепосочените деяния е получена имотна облага. С ал. 5 се инкриминира наблюдаването на порнографско представление, в което участва лице, ненавършило 18-годишна възраст, в съответствие с чл. 4, параграф 4 от Директивата.

С § 14 се предлага създаването на нов чл. 158б съобразно изискването на чл. 10 от Директивата, предвиждащ въвеждането на правна възможност на извършителя на престъпления по чл. 149-157 или чл. 158а да се налага наказание лишаване от право да се заема определена държавна или обществена длъжност или наказание лишаване от право да се упражнява определена професия или дейност.

С § 15 се предлагат изменения и допълнения в чл. 159 в съответствие с чл. 5 и 9 от Директивата. Алинея 4 на чл. 159 се изменя с оглед на пълно съответствие с чл. 9, букви „в" и „д" от Директивата, в ал. 2 и 6 думите „интернет" и „компютърна система" се заменят с „информационна или съобщителна технология", за да бъдат обхванати правилно и точно всички възможни технологии, посредством които могат да бъдат извършени предвидените в цитираните алинеи деяния. Предложено е и създаване на нова ал. 7, с която се инкриминира съзнателното осъществяване на достъп чрез информационна или съобщителна технология до порнографски материал, за създаването на който е използвано лице, ненавършило 18-годишна възраст, или лице, което изглежда като такова. Създаването и редакцията на новата ал. 7 са в пълно съответствие с чл. 5, параграф 3 от Директивата. На следващо място, с оглед въвеждане на изискването на чл. 10 от Директивата се предлага и създаването на нова ал. 8, предвиждаща възможност за съда да наложи и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 6 или 7 от НК заедно със съответното наказание по предходните алинеи в зависимост от конкретното извършено деяние.

С § 16 се предлага изменение на чл. 188 в съответствие с чл. 4, параграф 6, чл. 9 и чл. 10, параграф 1 от Директивата с цел осигуряване на нормалното нравствено възпитание и полово развитие на децата посредством невъвличането им в проституция. В допълнение - досегашната ал. 2 на чл. 188 става ал. 3, като последната е изменена съобразно наличието на две отделни деяния – тези по ал. 1 и по ал. 2. С новата ал. 5 се предвижда възможност за съда да наложи на извършителя и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 6 или 7 от НК.

В съответствие с изискването на Закона за нормативните актове и Указ № 833 за прилагането му в Допълнителната разпоредба се посочва, че проектът въвежда Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация на деца, както и с детската порнография и за замяна на Рамково решение 2004/68/ПВР на Съвета. Следва изрично да се посочи, че с § 20 от законопроекта се отговаря напълно и на изискванията на чл. 27, параграф 3 от Директивата, съгласно който, к*огато държавите*

членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условията и редът на позоваване се определят от държавите членки.

II. Втората група изменения и допълнения по § 3 от законопроекта произтичат от необходимостта от изпълнение на препоръка на Комитета на експертите за оценка на мерките срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма (МОНИВАЛ) към Съвета на Европа, отправена на Република България с Оценителния доклад за страната ни в рамките на Третия кръг за оценка *(приет през 2008 г.)*, както и отправена отново поради неизпълнението й с първия и втория Доклад за напредъка *(приети, съответно през март 2009 г. и април 2011 г.)*. Съгласно цитираната препоръка *„Не е ясно дали престъплението „финансиране на тероризъм", така както е регламентирано в българския Наказателен кодекс, обхваща също така случаите на събиране или предоставяне на средства за всякаква цел, включително законова дейност*". Горепосочената препоръка се основава на прилагания от Комитета Монивал задължителен стандарт за оценка, според който *„Държавите следва да криминализират финансирането на тероризма въз основа на Конвенцията за борба срещу финансирането на тероризма и следва да криминализират не само финансирането на терористични актове, но също така и финансирането на терористични организации и на отделни терористи, дори при липсата на връзка с конкретен терористичен акт или актове*". С оглед улесняване на държавите при изпълнение на горепосочените изисквания са били разработени и се прилагат и задължителни пояснителни бележки към международния стандарт за криминализиране на финансирането на тероризма, съгласно които *„Финансирането на тероризма следва да обхваща всяко лице, което съзнателно предоставя или събира по какъвто и да е начин, пряко или косвено, средства, като предполага или знае, че те ще бъдат използвани изцяло или частично: (а) за извършване на терористично действие; (б) от терористична организация; (в) от терорист*". Така с предложената нова редакция на чл. 108а, ал. 2 от законопроекта не само се изпълняват релевантният международен стандарт и отправената ни препоръка, но и се предприемат необходимите законодателни действия с цел да бъде „пресечен" потокът на всякакви средства до терористи или до терористични организации.

III. Третата група изменения и допълнения - по § 2, т. 1 и по § 18 - 19 от законопроекта, е насочена към привеждане на НК в съответствие със задълженията по Допълнителния протокол към Наказателната конвенция на Съвета на Европа относно корупцията и към наказване на активния подкуп и търговията с влияние и в случаите, когато облагата е предназначена за трето лице, съобразно изискванията на международните антикорупционни конвенции, ратифицирани от Република България *(Наказателна конвенция относно корупцията, Конвенция за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в*

международните търговски сделки и Конвенцията на ООН срещу корупцията). По-конкретно с допълнението в т. 15 на чл. 93 от НК се разширява определението на „чуждо длъжностно лице" с цел то да обхване и лицата, изпълняващи функции на арбитър по закона на чужда държава, и така да направи възможно наказването на подкупа и търговията с влияние с тяхно участие. Освен това се създава разпоредба (чл. 304в – нов), която изрично предвижда, че наказанията за пасивен и активен подкуп и търговия с влияние се налагат и когато със съгласие на длъжностното лице или на лицето, което твърди, че може да упражни влияние, облагата е предложена, обещана или дадена на друго лице. С въвеждането на тази обща разпоредба отпада необходимостта от чл. 303, който изрично предвижда наказване само на пасивния подкуп, когато облагата е предназначена за трето лице, и той се отменя. Този законодателен подход вече е приложен при уредбата на подкупа в полза на трето лице в частния сектор (чл. 225в, ал. 3 от НК). С приемането на тези предложения ще бъдат изпълнени препоръките за законодателни действия, отправени от Групата държави срещу корупцията (ГРЕКО), Работната група на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) за борба с подкупването на чужди длъжностни лица и прегледа за съответствие на законодателството с разпоредбите на Конвенцията на ООН срещу корупцията. В началото на 2014 г. българските власти следва да представят пред ГРЕКО и ОИСР доклад за мерките по изпълнение на тези препоръки, което налага приемането на съответните законодателни промени в кратки срокове. Изпълнението на препоръките, направени в рамките на посочените антикорупционни мониторингови механизми, се следи и от Европейската комисия по линия на Механизма за сътрудничество и оценка.

IV. Последната група изменения – § 2, т. 3 *(т. 30 и 31 от чл. 93 от НК)* и § 17, произтича от стартирала процедура за нарушение № 2012/2085 по описа на Европейската комисия във връзка с неизпълнение от страна на Република България на чл. 63 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Това е първият етап на досъдебната фаза на процедурата по чл. 258 от ДФЕС. Процедурата е свързана с чл. 251 от НК, който определя наказателната отговорност при нарушение на режима на сделките, вноса, износа или други действия с валутни ценности, или задълженията за тяхното деклариране и прилагането на предвидените в закона санкции, когато предметът на престъплението е в „особено големи размери". Това понятие не е определено понятие в закона, което поражда правна несигурност.

Комисията счита за неподходящи и несъразмерни по отношение на обществения интерес поддържаните от българските власти наказателни санкции и конфискацията на имущество по силата на чл. 251 от НК към всички случаи на неспазване на задължението за деклариране, включително когато това се случва и по вътрешните граници на ЕС.

Предвидените наказателни санкции, прилагани и за нарушение на вътрешни граници между държавите - членки на Европейския съюз, се смятат за пречка и са забранени по силата на чл. 34 от ДФЕС. Това е причината да се приканят българските власти да изменят режима на тези наказателни санкции. Промяната следва да е в посока, която да позволява да се направи изводът, че при нарушаване режима на деклариране на вътрешните граници на Европейския съюз ще бъдат налагани единствено административни, но не и наказателноправни санкции в съчетание с конфискация.

В отговор на запитване на Европейската комисия EU PILOT 3474/12 за предприетите мерки по процедурата за нарушение № 2012/2085 позицията на Република България и поетият ангажимент са за промени в Наказателния кодекс до края на 2013 г., включващи въвеждането на законова дефиниция на „особено големи размери" в чл. 93 от НК и изменение на чл. 251 от НК, като се инкриминира недекларирането на границата на страната, когато се явява външна граница на Европейския съюз. В тази връзка в Писмо № 1961873 от 11 юни 2013 г. Комисията приветства намерението на българската страна да поясни приложимите санкции и да уточни в основната част на законодателния текст концепцията за несъблюдаване на правилата при „особено големи размери" на паричните средства.

Така, предвид стартиралата процедурата за нарушение № 2012/2085, с § 2, т. 3 се създават съответно нови т. 30 „Големи размери" и т. 31 „Особено големи размери". Както е посочено и по-горе, в Общата част на НК, в чл. 93 досега няма законово понятие за „големи размери" и „особено големи размери", а практиката на съда за квалификация кога предметът на престъплението е в „големи размери" и „особено големи размери" е утвърдена с Тълкувателно решение № 1/98 г. на Върховния касационен съд, ОСНК. Предвид препоръката на Европейската комисия да има законова дефиниция в основната част на българския наказателен закон на „особено големи размери" се предлага в Общата част на Наказателния кодекс да бъде определено понятието „особено големи размери" и „големи размери". Така посредством дефинирането на тези понятия от законодателя ще бъде постигната систематичност и пълнота в наказателноправната уредбата.

С § 17 се предлага изменение в чл. 251, ал. 1, като се инкриминира единствено недекларирането на границата на страната, когато тя се явява външна граница на Европейския съюз. Така в случай на неспазване на режима за деклариране на вътрешните граници на Европейския съюз ще се налага единствено административна санкция, но не и наказателноправна в съчетание с конфискация. Това ще доведе до прекратяване на процедурата за нарушение № 2012/2085 на Европейската комисия.

С § 21 от Заключителната разпоредба се предлага законът да влезе в сила петнадесет дни след обнародването му в „Държавен вестник", като предложеният срок е съобразен, от една страна, с многобройните изменения, а от друга - с

необходимостта да се отговори възможно най-бързо на изискването за въвеждане в българското законодателство на Директива 2011/92/ЕС.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)